

і Другої світових війн та настанови різних українських партій, організацій того періоду). Історична пам'ять пов'язує покоління, об'єднує народи, але в разі різних ціннісних настанов, наявності суперечливого політичного досвіду різних регіонів України, різних культурно-історичних домінант і детермінант розвитку ми стикаємося з майже нерозв'язною проблемою — негативною складовою в політичній свідомості різних регіональних груп відносно подій української історії. Ця проблема вимагає надзвичайно обережного, усвідомленого підходу до свого розв'язання, яке можливе лише у дуже віддаленому майбутньому.

О. В. Прудникова, кандидат філософських наук, доцент

ДО ПРОБЛЕМИ СОЦІОКУЛЬТУРНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ В ІНФОРМАЦІЙНОМУ СУСПІЛЬСТВІ

У даний час практично немає сфери людської діяльності, яка не відчувала б залежності від ринку інформації і не потребувала використання новітніх інформаційних технологій. Це значною мірою змінює уявлення, погляди, поведінку, спосіб життя й мислення сучасної людини і ставить до неї нові вимоги, головною серед яких є оволодіння інформаційною грамотністю, інформаційною культурою. У зв'язку з цим виникає потреба в усвідомленні інформаційної культури як найважливішого показника розвитку інформаційного суспільства та становлення нового характеру взаємодій людини й навколишнього середовища.

Бурхливе зростання обсягів інформації породило кризу, яка полягає у суперечностях: різноманітність інформації зростає і задовольняє різні потреби, але при цьому циркулює маса надлишкової інформації, не потрібної споживачеві; накопичено величезний інформаційний потенціал, а люди не можуть ним скористатися в силу фізичних і технічних обмежень тощо.

Взаємовідносини людини з інформацією фахівці пропонують розглядати, використовуючи чотири шаблі взаємодії особистості та культури: пасивну, споживацько-розважальну, активно сприймаючу та творчо перероблювану. Однак тут важливо враховувати, що інформаційна культура в умовах глобалізації перебуває під сильним впливом як західної, так і східної (російської) систем цінностей.

Соціокультурні аспекти інформатизації суспільства виявляють три основні проблеми. Однією їх них є проблема зайнятості все зростаючого населення планети. Зайнятість населення починає переміщатися із сфери виробництва у сферу послуг, що створює проблему номер два. Нарешті, третя

проблема — це визначення шляхів подолання суперечностей між національними інтересами та інтересами глобального мережевого суспільства. Крім того, вступ в епоху інформатизації та зростаюче значення інформації в житті суспільства зумовили більш глибокий зв'язок між інформацією та культурою. Засобом поширення досягнень культури на основі технічних завоювань стали інформаційно-комунікаційні технології, які самі по собі також є проблемою.

Інформаційний потенціал суспільства визначається розвитком інформаційної техносфери, але багато чого залежить і від рівня розвитку його інформаційної культури. Будь-які технічні нововведення й ідеї стають ефективними у соціальному плані в тих випадках, коли вони виступають невід'ємною частиною загальної культури.

Інформаційна культура передбачає самодіагностику рівня і широти власних знань, виявлення прогалин, планування особистого інтелектуального розвитку на основі безперервної освіти протягом усього життя. Глобальні проблеми зробили світ, у якому живе людина, неспокійним і вибухонебезпечним.

Через це виникає проблема нерозуміння впливу інформаційної культури на якість підготовки фахівця, його ставлення до створюваної техніки, вплив нових винаходів на навколишнє середовище і людину. У зв'язку з доступністю мережевих ресурсів сьогодні є великою спокуса розваг, азартних ігор, подорожей еротичними сайтами тощо. Рядовий користувач виявляється невідповідно підготовленим, витрачає час нераціонально, використовуючи односторонньо ресурси глобальних мереж. Рівень його культури не дозволяє йому побачити, які можливості йому відкриваються при використанні світових ресурсів інформації для підвищення свого професійного, культурного та життєвого рівня.

Часто інформація надходить до людини повз її волі, нав'язується їй. Таким прикладом може служити реклама. Уберегтися від неї важко, але ставитися до неї можна по-різному. І від рівня загальної культури найчастіше залежить, як людина реагує на нав'язану їй інформацію рекламного характеру. Ця проблема має таке значення у зв'язку із збільшенням обсягів інформації і можливістю засвоєння її окремою людиною, а також недостатнім навчанням основам інформаційної культури.

Від того, наскільки високим є рівень культури споживання інформації, залежать і рівень розвитку сучасної техніки, якість і екологічна безпека наукових розробок, а отже, й рівень розвитку суспільства знань.

Зараз актуальною стає проблема формування культури мислення, без якої неможлива орієнтація діяльності на розвиток людини, на розробку технологій для людей. Поза загальної культури діяльність обертається на технократизм, формалізм, зневагу людськими цінностями, спричиняє негативні соціальні

наслідки, аварії та катастрофи. І від того, які знання з основ загальної та інформаційної культури отримає майбутній фахівець, які навички, вміння він придбає в процесі навчання, залежатимуть і розвиток інформаційного суспільства, побудова суспільства, заснованого на інформації та знаннях.

Процеси, пов'язані з інформатизацією суспільства, зумовлюють необхідність пошуку нового підходу до підготовки споживачів інформації, яким знадобилися відповідні знання для пошуку і використання інформації. В умовах глобалізації багаторазово зростають можливості впливу окремої людини на інформаційні процеси всього суспільства. Це актуалізує в особистості поєднання максимальної індивідуальної волі з високою мірою відповідальності за свої вчинки.

Отже, в сучасних умовах принципового значення набувають оцінювання ефективності використання інформаційних технологій в управлінні, розробка ефективних моделей використання інформаційних технологій у процесах управління соціальними системами з обов'язковим урахуванням культурних цінностей та інтересів людини і суспільства.

О. М. Сахань, кандидат соціологічних наук, доцент

ВНУТРІШНЬОПОЛІТИЧНІ ПРОЦЕСИ В СУЧАСНІЙ УКРАЇНІ ЯК ЧИННИК КОНСОЛІДАЦІЇ СУСПІЛЬСТВА

Бурхливий розвиток сучасних внутрішньополітичних процесів в Україні, з одного боку, сприяв консолідації суспільства та поглибленню демократії, а з другого — виявив певну роз'єднаність нації, що є результатом комплексу невіршених проблем, які залишилися у спадок від напівколоніального минулого нашої держави та призвели до загрози її безпеці.

Процеси консолідації та розмежування суспільства залежать як від внутрішніх, так і від зовнішніх політичних процесів, активності і розвиненості зовнішньополітичних сил. В основі консолідації — близькість завдань і цілей, принципів взаємовідносин, а також політичних практик. Саме європейські інтереси України та її євроінтеграційні прагнення стали підґрунтям процесу консолідації українського суспільства, пік якого припав на осінь 2013 р. У цей час по всій країні проходила мирна масова акція на підтримку зовнішньополітичного курсу держави на євроінтеграцію. Народ України продемонстрував єдність у бажанні подолати цивілізаційне відставання та наблизитися до європейських стандартів життя. Проте раптовий відхід колишнього керівництва держави від обраного і законодавчо закріпленого курсу країни на євроінтеграцію та розгін мирних мітингуючих наприкінці